

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.

Velja za vse leto \$5.00
Za pol leta 3.00
Za New York celo leto 6.00
Za inozemstvo celo leto 7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The Largest Slovenian Daily
in the United States.

Issued every day except Sun-
and legal Holidays.

75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 112. — ŠTEV. 112.

NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 12, 1920. — ŠTEDA, 12. MAJA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

CARRANZA JE VŠEL S VOJIM ZASLEDOVALCEM

POROČILA PRAVIJO, DA JE PRODRL CARRANZA SKOZI ČRTE USTAVE. — SOVRAZNIKI SMATRAJO NJEGOVO ZAJETJE ZA GOTOVO STVAR.

Vera Cruz, Mehika, 11. maja. — Predsednik Venustiano Carranza, kojega vlak je bil v soboto ustavljen v Apizaco, je prišel srečno skozi vrste ustašev ter se približal temu mestu za dvajset milj. Najnovejša poročila pravijo, da je zajet s 4000 možmi v San Marcos, železniškem križišču, ki se nahaja sedemindvajset milj severo-istočno od Puebla. Uporne čete, katerim poveljuje generala Hill in Trevino so mu za petami.

Vojaki, mobilizirani v Oaxaca in Pueblo, so bili poslani v San Marcos in trije nadaljni vlaki čet so bili odposlani od tukaj, da se vdeležijo operacij.

Čete, katerim poveljuje general Candido Aguilar, zet predsednika Carranza, so ga zapustile ter prešle na stran revolucionarjev. soglasno s poročevalcem lista "El Dietamen", ki je spremljal čete Aguilarja v zapadnem Vera Cruzu.

Poročila razodevajo, da predsednik Carranza, ki je pobegnil iz glavnega mesta, ni vedel za revolucionarna gibanja v tej državi in da se je hotel tukaj ustaviti na čelu zvestih mu čet.

Mexico City, Mehika, 11. maja. — Glavno mesto je bilo večeraj in danes mirno in vodne, razsvetljevalne in električne naprave so bile v polnem obratovanju. General Jacinto Trevino, kateremu je izročil general Fortunato Zuzua narodno glavno mesto, je bil imenovan vojaškim poveljnikom v mestu.

General Obregon je povedal Amerikancem, da bi bil lahko zavzel mehiško glavno mesto en cel teden prej, da pa je rajše dal predsedniku Carranza priložnost, da odstopi ter prepreči s tem nereda ter prelivanje krvi. — Tekom čelega upornega gibanja, — je rekel, — ni bilo dejanskih nikakega prelivanja krvi in nikakih neredov v kateremkoli delu dežele.

Vsa poročila, ki so dospela semkaj, potrjujejo trditve generala Obregona, da je namen liberalne revolucije preprečiti boje, dovesti do mirne izpremembe v vladi ter dovesti pozneje do mirnih volitev. Voditelji vstrajajo pri trditvi, da je bila zadnja revolucija moralnega značaja, ker se je obračala proti težnjam Carranza, da spravi skozi pri volitvah svojega lastnega kandidata.

Zavzetje Carranzovega vojaškega vlaka, ki je vozil s seboj več milijonov pezo, bo najbrž odpomoglo pomanjkanju denarja v Mexico City. Nenadno dvigovanje cen vseh živil je edina vznemirljiva stvar, katero je opaziti tukaj.

Revolucionarji so zahtevali resignacijo ali odstop, ne pa smrt Carranza, izjavljajo voditelji, v namenu, da se bodo mogle vršiti v Mehiki proste volitve in da bo Mehika lahko izpremenila svojo zunanjo politiko v ono prijateljskih odnosih z drugimi narodi in državami.

TUDI ARMENCEV SE JE LOTIL BOLJŠEVIZEM

Predsednika bodo naprosili, naj pošlje bojno ladjo v varstvo tamnošnih Amerikancev.

Pariz, Francija, 11. maja. — Boljševiško gibanje se širi iz Batuma po celi Transkavkaziji in Georgiji. Baje sta ti dve pokrajini že čisto v boljševiških rokah.

Armenska se nahaja med bojno-jočimi Turki in prebivalci Aserbejdžana, so tudi zgrabili za orožje. Železnice kontrolirajo lokalni delavski sovjeti, o katerih zatrjujejo, da bodo kmalo dobili kontrolo nad celo deželo. V splošnem je položaj brezupen.

Washington, D. C., 11. maja. — Senatni odbor za zunanje zadeve je sprejel resolucijo, v kateri naproša predsednika Wilsona, naj pošlje prejkoličnejši pred Batum v Črno morje eno ali dve ameriški vojni ladji, ki bosta ščitili lastnino in življenje tamošnjih Amerikancev.

KRABOVŠKEGA SO UBILI.

London, Anglija, 11. maja. — Neko poročilo iz Bukareste naznaja, da so Madžari tako pretepli Krabovskega, da je na dobljenih poškodbah umrl. Krabovski je bil član medzavezniške komisije na Ogrskem ter se je udeležil mirovnega posveta v Londonu kot slovaški delegat.

PRVO OTROŠKO SODIŠČE NA ŠPANSKEM.

Bilbao, Španija, 11. maja. — Danes je bilo tukaj v navzočnosti mestnih in provinčnih oblasti otvoren prvo otroško sodišče na Španskem. Slišna sodišča bodo ustanovljena tudi v drugih mestih.

STAVKA ITALJANSKIH POŠTNIH USLUŽBENCEV.

Rim, Italija, 10. maja. — Na sestanku poštinih in brzojavnih uradnikov je bilo sklenjeno, da bodo uslužbeni nadaljevali s stavko in da ne bodo prihliči z delom preje kot v slučaju, da bodo prodli s svojimi zahtevami. Zborujoči uslužbeni so z navdušenjem sprejeli izjavo socialističnih poslancev, v kateri se glasi, da se ti poslanci zavzemajo za zahteve poštinih in brzojavnih uslužbencev.

IZVOZ IZ CANADE.

Ottawa, Kanada, 11. maja. — Kanada je eksportirala produkte v vrednosti več kot tisoč milijonov dolarjev v letu, ki se je končalo dne 31. marca, kar pomenja povečanje za več kot \$23,000,000 preko predločnega leta, soglasno s poročilom, katero je objavil danes canadski statistični urad. Povečanje eksporta iz Canade je pripisovati povečanju produkcije vseh vrst blaga, ki je namenjeno za eksport.

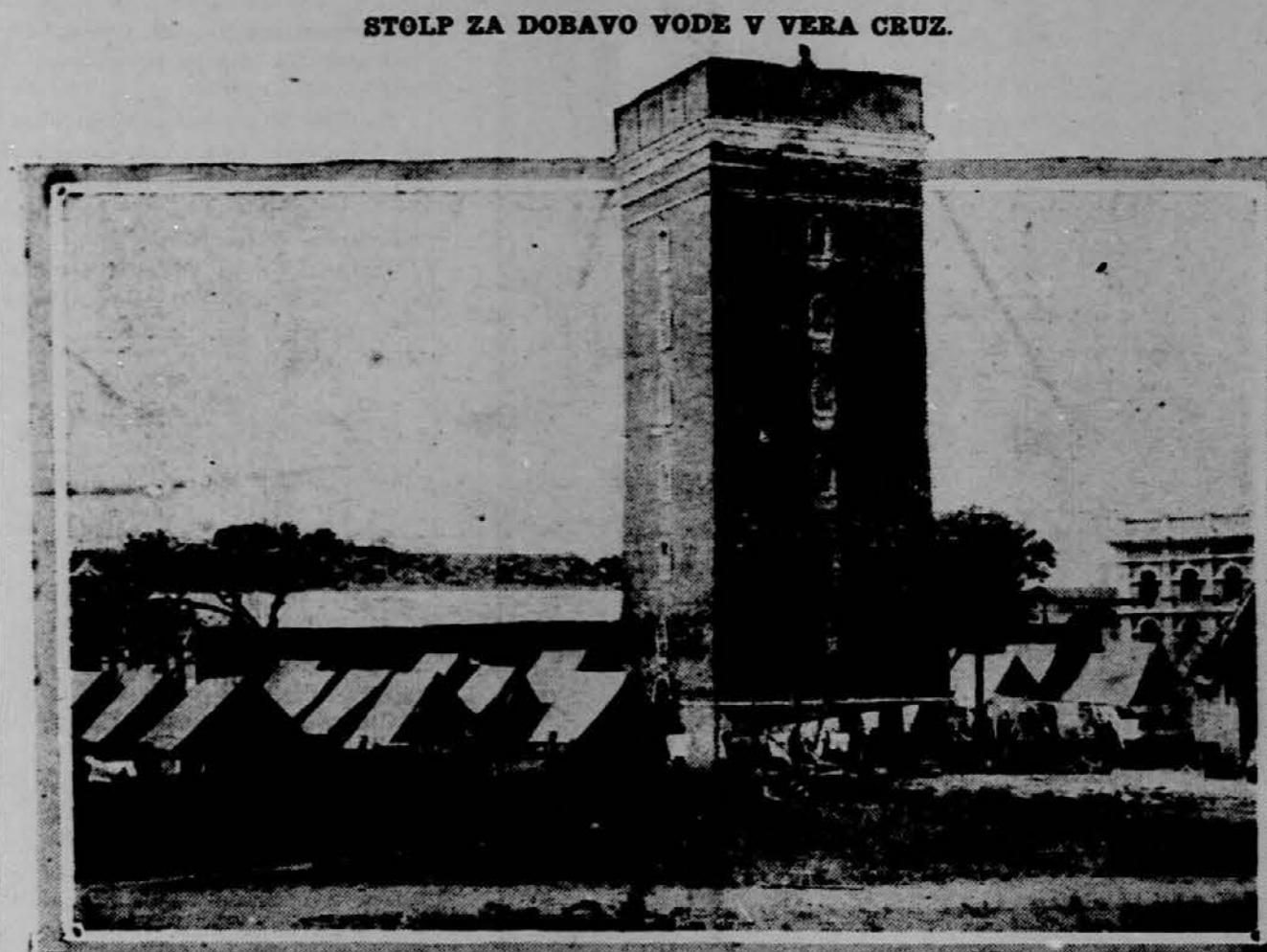
DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celi Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem, po ozemlju, ki je zasledeno po italjanski armadi. Jamčimo ali garantiramo za vsako pošiljatev, toda za kakšno moremo prevzeti nikake obveznosti.

50 lir		\$ 3.00
100 lir		\$ 5.70
300 lir		\$ 16.50
500 lir		\$ 27.50
1000 lir		\$ 54.00

Denar nam pošliti je najboljšo po Domestic Postal Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

Tvrda Frank Sakser.

To je važna točka v Vera Cruz-u, Mehika, katero mesto so pred kratkim zavzeli mehiški ustaši. V slučaju, da bo potrebna intervencija Združenih držav, bodo ameriški vojaki najprej poslani v Vera Cruz

OSTER BOJ RADI SOCIJAL. PROGRAMA

Socialistična stranka se nahaja v osterem boju radi programa. Voditelji konvencije razcepljeni.

Boj radi sprejema programa se bo razvelj danes, ko se bo narodna konvencija socialistične stranke zopet sestala v Finski dvorani na 5. Avenue in 125. cesti v New Yorku.

Delegacija iz Illinois, ki je večeraj označila poskusni program, katerega je predložil Morris Hillquit, za preveč zmernim, je dala izraza svojemu sklepu, da bo predložila nadomestilo, ki bo slično radikalnim programom socializma v Nemčiji, Rusiji, Italiji in Franciji.

William F. Kruse iz Chicago je rekel, da bo nadomestna platforma pometla z nepotrebnimi besedami in frazami kot jih je bilo najti v načrtu Hillquita. Rekel je, da bi Hillquitov dokument stavil socialistično stranko v luč kot da skuša postati respektirana in da bi bil lahko ta program tako oni demokratične ali republikanske stranke.

Mr. Hillquit je izjavil svojim kritikom, da je njih polna pravica predložiti amandement k njegovi predlagani platformi in da ima konvencija pravico izpremeniti dokument.

OGRSKA PONIŽANA.

Budimpešta, Ogrsko, 11. maja. — Ogrski zunanji minister grof Teleky je predložil večeraj narodni skupščini osnutek pogodbe ter rekel, da ni bila Ogrska izza tartarske invazije še nikdar tako ponižana.

ANGLEŠKA DELEGACIJA JE ODPOTOVALA V BUDIMPEŠTO

London, Anglija, 11. maja. — Danes je odpotovala proti Budimpešti delavska delegacija, ki bo preiskala, v koliko so opravilene pritožbe, katere so dvignili madžarski delavci proti vladi.

LADJA NASEDLA.

Washington, D. C., 10. maja. — Armandni transport Northern Pacific je danes nasadel na pesek ob vzhodu v pristanišče San Juan. Na krovu se je nahajal tudi general Pershing. Poročajo, da ni nobene nevarnosti in da bodo ladjo kmalo splovili.

ZMEŠNJAVA MED DEMOKRATI

Korak predsednika Wilsona je povzročil veliko zmešnjavo v vrstah demokratov. Republikanci so srečni.

Washington, D. C., 11. maja. — V vrstah demokratičnih senatorjev vlada danes velika zmešnjava vsled najnovejših zahtev predsednika Wilsona, da se odobri ali ratificira mirovno pogodbo brez vsake, tudi najmanjše izpremembe.

Senatorji manjšine, ki so glasovali za rezervacije senatorja Lodge in ki so kandidati za zopetno izvolitev, so v posebno nesrečnem duševnem razpoloženju. Bojijo se da predstavljajo brzojavka predsednika na najostrejšega nasprotnika v Oregonu, na senatorja Chamberlaina, pretirno in da bo uporabil slične korake tudi proti njim.

Edina tolažba, katero morejo črpati ti demokratični senatorji, je objava predsednikovega tajnika Tumultja, da ni hotel predsednik s svojo brzojavko stopiti na pristansko stališče ali kaznovati senatorja Chamberlaina, a temu senatorju je komaj mogoče vrjeti, da je mogla imeti brzojavka, ki je bila poslana Hamakerju iz Portlanda, ki ostro nasprotuje njegovi zopetni izvolitvi, kak drugi pomen.

Povsem naravno se dosti ugiba o tem, če ni mogoče ta brzojavka prvi strel v 3. kampanji za predsedno mesto. Nobenega dvoma ni tukaj, da bi si predsednik skušal zagotoviti tretjo nominacijo, če bi bil zdrav, da spravi skozi pogodbo tako kot je bila sprejeta v Parizu, vendar pa je le malo ljudi mnenja, da bi mu njegovo zdravje dovoljevalo kaj takega.

Privatno izjavljajo demokratični voditelji, da ne pričakujejo videti predsednika v novič kot kandidata. Želja je mogoče oče te misli. Opozarjajo med drugim tudi na temno, a oficijelno obvestilo izza preteklega tedna, da je predsednik v stanu hoditi naokrog brez pomoči.

Človek, ki je komaj v stanu hoditi, je komaj sposoben za ostro politično kampanjo. Opozarjajo tudi na vest, da je bila na privatni janti Mayflower pripravljena privatna vzpenjača, da bi predsedniku ne bilo treba hoditi po stopnjicah gorindol.

Predsednik sam je očitvidno nezdrav, da je njegovo vodstvo neobhodno potrebno za zmago v boju za mirovno pogodbo.

NASILNI UDAREC PROTI FRANC. DELAVCEM

Vlada je sklenila razpustiti generalno delavsko federacijo. — Uradniki pred sodiščem.

Pariz, Francija, 11. maja. — V današnji seji je naročil francoski kabinet justičnemu ministru, naj uvede kazensko postopanje proti uradnikom generalne delavske federacije ter naj federacijo razpusti, češ, da je edino ona odgovorna za zadnje štrajke.

Pred to sejo se je vršilo posvetovanje, katerega se je udeležil tudi predsednik francoske republike Deschanel.

Ministrski predsednik je bil odločno proti vsakemu pogajanju s federacijo. Skliceval se je na razne točke postav iz leta 1884, pod katero je bila federacija organizirana. Izjavil je, da federacija napoveduje štrajke v svoje politične svrhe ter se ne drži temeljev svoje vstanevitve. Kompromisno je nemogoče. Preostajata le dve poti, bodisi naj francoska vlada upravlja deželo, bodisi naj jo upravlja federacija.

Justičnemu ministru je bila poverjena polnomoč za razpust federacije.

Uradniki upravnega sveta generalne federacije so dobili vabilo, naj pridejo pred korekcijsko sodišče ter naj se zagovarjajo, ker se prekršili šest členov postav izza leta 1884.

Če bodo delavski voditelji spoznani krivim, jim bo naložena težka denarna kazen.

26 KOMUNISTOV PRED SODIŠČEM V CHICAGU

Chicago, Ill., 10. maja. — Danes je sodnik Oscar Hebel oprostil 26 članov komunistične delavske stranke, ki so bili obtoženi zarote proti vladi Združenih držav.

VAŽNO ZA POTNIKE

Ker se parnik "Susquehanna", ki bi bil imel odpusti iz New Yorka 22. maja, nahaja v popravilu, zato se ne ve še, kdaj bo zopet prišel voziti. 22. maja tedaj ne odpluje noben parnik v Trst. Kdor nam je poslal aro za ta parnik, naj se pripravi za parnik "Argentina", ki odpluje iz New Yorka v Trst 2. junija.

Frank Sakser.

FRANCOZI IN MIROVNA POGODBA S TURČIJO

FRANCOZI NASPROTUJEJO MIROVNI POGODBI S TURČIJO. MOČNA STRANKA AGITIRA ZA REVIZIJO MIROVNE POGODBE. — BARANTAČI V SAN REMO.

Pariz, Francija, 11. maja. — Mirovna pogodba s Turčijo bo izročena danes otomanskim delegatom v francoskem zunanjem uradu. Turki imajo mesec dni časa, da razmišljajo o njej.

Vsako razpravo glede mirovne pogodbe s Turčijo bi bilo treba pričeti s pripombo, da ne ugaja vsakemu. V skoro vsaki točki je najti kompromis, in cela pogodba je nepopolna, ker ne daje Armenem neodvisnosti in varnosti, katero se jim je obljubilo ter ne uravnava tudi nadaljnjega mučnega problema v Mali Aziji. Še predno so imeli Turki priliko zahtevati revizijo te mirovne pogodbe, se je pričel močnejši del francoskega javnega mnenja zavzemati za izpremembo številnih pogojev na temelju razloga, da so bili številni francoski interesi žrtvovani na korist Angliji ter se javno glasi v številnih francoskih listih, da je Millerand za to ceno kupil izpremembo fronte Lloyd George-a v San Remo glede nemškega vprašanja.

Ničesar se ni objavilo glede katerega odgovora predsednika Wilsona na zavezniško poslanico, v kateri se prosi, da naj Amerika prevzame mandat nad Armenko ali določi meje nove države. Današnji listi priobčnjuje sporočilo iz Washingtona, v katerem se glasi, da noče imeti predsednik Wilson nobenega opravka s turško mirovno pogodbo. Na tem mestu se lahko pripomni, da ustreza pogodba nekaterim njegovim priporočilom.

Pogodba ne določa statusa Armenske, Cilicije, Sirije, Kurdistan ali Arabije. Pozivlja Turčijo, naj se odpove nadvladi nad temi ozemlji, kojih usoda bo določena na kak lepši dan. V Evropi se je skretilo turško ozemlje na Carigrad ter majhen del polotoka, ki leži za njim. Nova Turčija v Evropi je dolga nekako sedemindvajset milj ter široka 25 milj. Zapadna meja je slavna Čataldža črta, nekoliko izpremenjena, ker vključuje jezero Derkos, ki zalaga Carigrad z vodo. Na ta način je Carigrad izoliran.

Evropsko ozemlje, katero se je vzelo Turkom, je bilo izročeno Grški, namreč Tracija vključno Galipolis, katerega pa bodo zasedle zavezniške sile.

Kot znano, se je predsednik Wilson zavzemal, da dobi del Tracije Bolgarska in prav posebno Driopolje.

Mirovna pogodba pušča Turkom razen Carigrada še Anatolijo z izjemo nekaterih delov. Črta med novo Turčijo ter pokrajinami, ki so bile odtrgane od cesarstva, teče ob reki Sejhun ter sega nato preko Cilicije in pozneje v severni smeri proti Bagdad-železnici.

Na drugi strani Anatolije se nahaja Armenska, koje meje še niso določene in ki je pravcata sirota, kajti nobena velelila noče skrbeti zanjo.

Pogodba ne omenja posebno arabskega kraljestva. Eim Fejsal je bil povabljen v Pariz, da pojasni kaj skuša on v resnici storiti, on je odvrnil, da je preveč zaposlen, da bi prišel.

Francija pa kljub temu dobi protektorat nad Sirijo in Anglija nad Mezopotamijo. Morska ožina pri Carigradu bo pod kontrolo zavezniške komisije, ki bo obstajala iz civilne, mornariške in vojaške komisije, med katerimi bo mornariška najbolj važna. Poveljeval ji bo angleški admiral, ki bo imel ključ do ožine ali z drugimi besedami rečeno: Anglija bo obvladala to važno točko.

OBREGON ZAPLENIL NARODNO ZAKLADNICO.

San Antonio, Texas, 11. maja. — Neko brezlično poročilo, ki je danes doseglo sem naznanja, da so čete generala Obregona zaplenile narodno zakladnico. Poročilo, da je bil usmrčen zakladniški podtajnik Manuel Amaya, se potrjuje. Mrtev je tudi general Elutere Avila. Nadalje pravi brzojavka, da sta dva Carranzova sinova vjeta.

WILSON JE GLEDAL PARADO

Washington, D. C., 10. maja. — Danes je gledal predsednik Wilson raz vzhodni balkon Bele hiše parado, katero so prizorili člani cirkusa ob priliki otvoritve. Pravijo, da si bo predsednik ogledal par predstav.

KRONPRINC NE PLAČUJE NIČ DAVKOV.

Haag, Holandska, 11. maja. — Zakladniški minister je objavil odločbo, soglasno s katero ne bo treba prejšnjemu nemškemu kron princu in njegovemu spremstvu plačevati nikakih davkov. Njih bivanje v Wieringen se smatra za neprostovoljno, ker je dejanski interniranje in internirani niso podvrženi obdačenju.

TROCKI VODI ČETE PROTI POLJAKOM.

London, Anglija, 10. maja. — Neki tukajšnji list je dobil od svojega posebnega poročevalca v Moskvi poročilo, da je odšel Leon Trocki, sovjetski vojni minister na fronto, kjer bo vodil sovjetno kampanjo proti Poljakom.

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in slorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane zapreke starim izkušenim in premožnim tvekdram; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neuteleljene obljube, je veliko vprašanje.

Nashe denarne pošiljatev se sadnji čas primeroma sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

300 kron		\$2.40	1,000 kron		\$ 7.70
400 kron		\$3.20	5,000 kron		\$38.50
500 kron		\$4.00	10,000 kron		\$75.00

Omejene cene se veljavne do dne, ko se nadomestijo z drugimi. Denar nam pošliti je najboljšo po Domestic Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

Tvrda Frank Sakser.

"GLAS NARODA"

SLAVENIAN DAILY
Owned and Published by
NEWSPAPER PUBLISHING COMPANY
Incorporated in Pennsylvania
FRANK GARDNER, President
LOUIS BENEDEK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
11 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izlazi vsak dan izvenredno nedeljo in praznikov.

Na leto leta 1920 na Ameriko in	Na leto leta 1920 na Evropo in	Na leto leta 1920 na Azijo in
\$1.50	\$1.50	\$1.50
Na leto leta 1920 na Avstralijo in	Na leto leta 1920 na Indijo in	Na leto leta 1920 na Japono in
\$1.50	\$1.50	\$1.50
Na leto leta 1920 na Afriko in	Na leto leta 1920 na Oceanijo in	Na leto leta 1920 na Polinezijo in
\$1.50	\$1.50	\$1.50

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Subscription yearly \$5.00
Advertisement on agreement

Postal laws require in substance: "Dennar and in blagoviti poslovanju s
Glasom Naroda. Pri spremanju kraja naročnikov izvenredno, da se nam tudi predložijo
kvalifikacije, da hitro najdemo naslovne."

GLAS NARODA
11 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N.Y.
Telephone: Cortlandt 575

V domovino...

Danzadnem odhajajo neizmerne mase evropskih priseljencev nazaj v domovino. Vlada gleda to in ne more preprečiti, kapitalizem se že tresejo hlače, češ, kaj bo, če bo to še nekaj časa trajalo? Najnavadnejša dela, ki so pa temelj vsega, bodo zaostala, kajti ceneni delavci ne bo več in ljudem se je toliko zbistrilo v glavi, da ne pa ljudje, ne pa živali, da zahtevajo pošteno plačo za svojo produktivno moč ne pa le kosček kruha, katerega so jim sempatam milostno naklanjali.

Tudi v Jugoslaviji jih gre na stotine. To je naš najboljši element, element, ki zna delati in ustvarjati, element, ki je do skrajnosti razvil svoje produktivne zmoglosti v trdi soli ameriškega kapitalizma.

Jasna stvar je, da v domovini ne znajo delati, že vsaj tako ne, kot so prisiljeni delati v Ameriki.

Nešteto krat in nešteto krat so že rekli naši ljudje: — Če bi morali v domovini tako trdo delati kot delamo v Ameriki, bi zaslužili ravnotoliko ali pa še več kot zaslužimo tukaj.

In sedaj se vračajo v našo mlado domovino delavci. Srečna je lahko, da se vračajo.

Kajti v Ameriki so dobili širše obzorje, že vsaj v gotovih pogledih širše, kot ga imajo starokrajški politikanti, katerim je beseda vse in delo nič, katerim ni ustvarjanje življenska naloga, pač pa debata.

Vsakdo, kdor se slučajno zateče iz starega kraja sem, pravi: Podlaga k boljšemu življenju je dana. Polja čakajo, toda sejalec ni. Surovine so na razpolago, toda ni ga človeka, ki bi jih pretvoril v predmete, koristne vsakdanjemu življenju.

Debata v parlamentu, debata pa shodih, po oštarijah, na ulici in doma.

Sama debata brez konca in kraja. Seveda, debatirati je veliko lažje kot pa delati, svetovati, kako bi polje boljše rodilo, je veliko lažje kot ga orati.

Glavni cilj, ki ga mora imeti vsak naš človek, kateri se poda v domovino, je: pljuniti v roko in začeti tako delati kot se je delalo v Ameriki.

Delajte, kajti delati boste zase in za svojo domovino. Bodite učitelji, saj zmoglosti imate dovolj.

Z vašo pomočjo in z vašo temeljito znanostjo se bo Jugoslavija razvila ter prišla na stališče v vseh ozirih napredne države.

Industrijalne zadrage.

Industrija v Jugoslaviji je jako malenkostna, rekel bi, komaj vredna, da jo omenjamo. Kar je je, ima v sebi komaj sposobnosti, da se razvije na višino, ki bi odgovarjala potrebi glede na samoosvojitve našega ljudstva in pa glede na velikanse potrebe gospodarsko znostale države. Obstojča industrijska podjetja so večinoma v rokah posameznikov, ki nimajo zadostnega investicijskega kapitala. da bi dali finančno podlago podjetju in omogočili razvoj. In vendar je iz zdrava finančna podlaga danes tisto, ki utesne v sedanjih družabnih razmerah dvigniti domačo industrijo.

Dve poti sta, po mojem mnenju, ki vodita iz te mizerije do boljše razvoja našo industrijo.

Da temu zasebnemu kapitalu priskoči na pomoč država z brezobrestnimi posojili in drugimi ugodnostmi (carina itd.) ali pa, da se obstoječe industrije polasti bogati tuji kapital, ki bi bil v stanu z ozirom na uboštvo domačega kapitala, spraviti vse važnejše obrate v svoje roke, jih povečati tako, da bi bila kasnejša ustanovitev konkurenčnih podjetij popolnoma nemogoča.

Da bi država v doglednem času, ako bi tudi hotela, vplivala na razvoj industrije, je jako nevrjetno, ker je nje finančni položaj tako slab, da niti zase sproti nima potrebnih denarnih pomočkov. Od denarja pa, ki bi ga investirala v industrijo, država ne bi imela direktno koristi in ako bi jo imela, bi to bilo šele po nekaj desetletjih.

Ostaja le še druga pot. Ta je, da damo tujemu kapitalu možnost, da izrablja bogastvo, ki ga hrani naša zemlja, v svojo privatno spekulacijo.

Nam socializem je težko reči, katere metoda od obeh je boljša, ali navduševati se ne moremo na za eno ne za drugo, zakaj obe bi pospeševale bogastvo posameznikov. Vemo pa, da je industrija predpogoj vsakega racionalnega gospodarstva in zaradi tega neobhodno potrebna. Prepričan sem, da bodo socialisti v kapitalističnih državah, ki imajo mnogo industrije in množice industrijskega delavstva, morali obravnavati to vprašanje po drugih metodah kakor jugoslovanski. Uvažujoč, da industrijo, ki je še nimamo potrebuje, pa da odklanjamo pomoč države načelno ter da nasprotujemo temu, da bi se kapital vzel v žepih posameznikov, nastaja vprašanje, kako naj kljub temu dvignemo industrijo? Žaj nam je storiti, da dobimo v državo potrebno industrijo, ne v korist posameznikov temveč celega naroda? Nekaj stori lahko naša politična stran potem svojih parlamentarnih zastopnikov. Sicer od teh nimamo kdove kaj pričakovati, ker je to komplicirano vprašanje, vrhuteč pa se moramo zavdati, da živimo v agrarni državi, kjer še ne dobimo večine, če bi tuji yerovali v parlamentarizem. Agrarne stranke so tudi pri nas nazadnjaške in v službi zasebnega kapitala. Na razpolago bi imeli še revolucionarne metode, ki jih ne odklanjamo; zavedamo se pa, da je zanje treba predpogojev, ki so skoro vedno gospodarskega značaja, in se jih umetnim putem ne da pripraviti, temveč morajo imeti elementarni značaj, ako naj ne bo revolucija samo negativna, marveč tudi ustvarjalna (konstruktivna). Kapitalizem, ki je dobil v Rusiji smrtni udarec, je obsojen na hiranje do končne smrti, zato ne bo mogel biti več konstruktiven ali vsaj vedno manj. Ako se zavedamo, da je imel kapitalistični družabni red poleg svoje ogromne

Z JAGNETOM NA ULICI

Ker nekatere ženske ne morejo drugače kazati svoje nedolžnosti, vo-dijo na mesto psov jagneta po ulicah. Ta slika je bila vzeta pred par dnevi v Atlantic City.

slabes trani tudi nekaj dobrih naprav, ki so bile sicer v rokah kapitalizma ljudstvu škodljive, a v posesti socializma bodo lahko važen faktor v povzdigi civilizacije in blagostanja.

Potapljačemu kapitalizmu pospešimo pogin, če mu iztrgamo čimveč pripomočkov, ki bodo v rokah ljudstva koristili ljudstvu. Eden teh važnih pripomočkov je, da ustanavljamo industrijske zadrage vseh panog, ki ostanejo v delavskih rokah.

Nekaj takega združnega gibanja že imamo v Jugoslaviji. Spe-eijelno v Sloveniji je delavstvo zbralo v ta namen že nekaj milijonov kapitala, ki pa za dalekosežne naprave še ne zadostuje. Podlaga je s tem že ustvarjena in treba je le še, da zmisel za skupnost pri ljudstvu s vzgajamo ter da se ogledamo po vseh pripomočkih, ki bi nam utegnili koristiti. Eden teh pripomočkov je politična moč, ki prisili državo, da podpira ljudstvu koristne naprave po svojih močeh.

Drugi pomoček pa, ki lahko silno odločuje, je sodelovanje jugoslovanskih rojakov v Ameriki. Važnosti, ki jo moramo polagati na to pomoč, bomo presojali prav šele, ko se seznamimo nekoliko z močjo, ki jo predstavljajo ameriški rojaki na finančnem polju.

V Ameriki živi okoli 700.000 Jugoslovancev, ki so jo podpisali okoli 30 milijonov dolarjev ameriških vojnih posojil (posojilo svobode). Ako računamo, da je to le petina njihovega imetja, znaša potem njih imetje okoli 150 milijonov dolarjev, to je v naših kronah daleč nad 15 milijard kron.

Nekaj teh rojakov se vrne, nekaj jih ostane v Ameriki, a večina njih so delavci po večini socialističnega mišljenja ali vsaj temu pristopni.

Ako bi naše kooperativne (zdržne gospodarske organizacije) pričele sistematično delati na zvezo z ameriškim sodruzi, bi s tem lahko zagotovile akcijski kapital, ki bi bil nepojmljive važnosti za našo industrijo, ki bi pa bila, ker bi bila v rokah delavstva, koristna vsemu narodu.

(Svetek v "Napreju")

Novice iz Slovenije**Vlomi**

V Ljubljani, zlasti v okolici se vlomi ponavljajo. Te dni sta bila kar dva večja vloma izvršena. Prvi v SpodnjiŠiški. Neznani vlomilci v noči od 10. na 11. aprila vlomili v Pintarjevo prodajalno. Iz železne blagajne so odnesli 22.000 K in velike množice raznega blaga. Skupna škoda znaša nad 40.000 K. — Drugi vlom je bil na Viču. Skozi obcestno okno so neznanec vlomili v prodajalno "Lahinja". Agnole ter odnesli 5000 K in razno blago. Nekaj časa so vlomilci počivali, mora biti nova "vlomilska družba".

Ignat Italijan.

"Kaj nazaj v Italijo? Saj imam tu svojo zaročenico. "Ljubljanka signorina Marija Zlanovizje moja". Tako je bil začuden mladi italijanski tihotapec, mladenič zve-nečnega imena. — Ulderico Antonella iz Carare, Italija. Že pred dvema mesecema je prišel v Ljubljano brez potnega lista. Stanoval je v Krakovem — pri svoji ljubici. Bavl se je s tihotapstvom in premikanjem "lir". Ob demarka-cijaki črti nad Vrhniko so mu za-

plenil poldrugi kg finega turškega duhana in 100 lir. Sedaj so ga izgnali. Vemo pa, da ga kmalu zopet srce privleče k svoji gospodini.

Smrtna kosa.

V Vevčah je umrla gospa Ivana Luhn, rojena Ariz.

Vino ga je zapeljalo.

Neki prekupevalec v Kolo-dvorski ulici v Ljubljani je dal Francetu Gnezdi 2 para čevljev z naročilom, da jih proda. Gnezda jih je res prodal; 600 kron je dobil zanje nato je šel v gostilno in pri pijači je sklenil, da denarja prekupevalec ne da. Ko je prišel te dni v Ljubljano, so ga aretirali detektivji. Izjavil je: "Res sem storil, prekupec sem iskal, a ga nisem dobil; plačal mu bom, kadar si prisluzim denar."

100 milijonov deficita

bo imel letošnje leto Dunaj. Na pomoč nameravalo priskočiti s posojili banke ali pa bo mesto za-prosilo za brezobrestno posojilo pri vladi.

Peter Zgaga

Narobe svet.
Branilni stan se hrani,
hranilni stan se brani.

Pred zveznim sodnikom v New Yorku se je moral zagovarjati neki lastnik tovarne za barve.

Kljub prizadevanju državnega pravdnika in sodnika ni hotel priti s svojo barvo na dan.

Poznam rojaka, ki precej dobro zaslužil. Ima pa revež ženo in šest otrok.

Zadnjič je v potu svojega obraza delal letni proračun. Izračunal je, koliko zasluži na leto in koliko izda za obleko, živila in druge življenske potrebšćine.

Računal je in računal ter končno izračunal, da mu ničesar drugega ne ostane kot žena in šest otrok.

Usodepolna raztresenost

— Zakaj si pa ti tukaj? — je vprašal jetnik svojega tovariša.

— Zaradi raztresenosti, ki mi je že toliko hudega prizadelo.

— Kakšna raztresenost?

— No, tako je bilo. Policist me je vstavil na cesti ter mi rekel, naj mu pokažem izkaznico. Segel sem v žep in mu v svoji raztresenosti pokazal ukradeni Liberty bond.

Skaza je pa res ženij.

Na celem svetu ga ni človeka, ki bi bil tako malo katoliški kot je on, pa vseeno ve toliko povedati o katoličanstvu.

Danuniej
pri svoji puni
Reki
Hladi ljubezen
in je jezen.

"Slovenija" mi je nekoč očitala, da pešam in da mi manjka šofla. Vse je res in vse mogoče. Če čita človek take klobase, mora nehoti opesati in tudi šofla mu zmanjka. Če bi bili Slovenija in njena sestra Edinost že vsaj v enem oziru pristni, naprimer v denuncijanstvu, bi bilo šofla dovolj. Ker sta pa obe celo v denuncijanstvu "fak" je velika težava.

Nekje čitam, da se je v uglednih jugoslovanskih krogih poročilo veliko zanimanje za rejo čistokrvnih psov.

No in tako prideta končno tudi demokracija in svoboda na psa.

Ob pravem času priti — je dobro.

Ob pravem času iti — še boljše.

En požirek lesnega alkohola vas takoj prepriča, če ga tudi na drugem svetu pijejo.

Vsak pečlar ve, kako je treba vzgajati otroke in zato jih nobeden ne vzgaja.

Amerika je izvojevala Kubi svobodo.

Če hoče Amerika uživati svobodo, mora iti na Kubo.

Kras marsikatero ženske so lasje z glave druge ženske.

Kaj se zgazate nad krilom, če je kratko in prozorno? Kaj kričite, če vso zorno kaže dekle Vam mladost?

Kaj vam gomazi po hrbtu? To je vendar vse naravno, davno vse tako kot davno, davno Eva se nosila je.

V Podkarpatski Rusiji

ki spada pod Čehoslovaško, so našli bogata ležišča soli. Tudi na Slovaškem, v marmaroški županiji, so veliki solnati skladi skoro pod zemeljskim površjem. Enako je tudi v berežski in ugozski stolici. Čehi, ki doslej uvažajo svojo sol, jo bodo lako odslej v velikih množinah izvažali.

Usoda Habsburgovcev.

Vsi bivši avstrijski nadvojvode s svojimi družinami so se izbrali bivšega cesarja Karla za rodbinskega poglavarja in so sklenili prositi nemško-avstrijsko vladu, da smejo kot navadni državljani živeti v avstrijski republiki.

Jugoslovanska Katol. Jednota

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni Uradniki.
Predsednik: MIHAEL ROVANŠEK, Box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 104, Pear Avenue, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHER, Ely, Minnesota.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minnesota.
Blagajnik neplačanih smrtnih: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

Vrhovni Zdravnik.
Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadorniki.
JOHN GOUZE, Ely, Minnesota.
ANTHONY MOTZ, 9641 Avenue M, So. Chicago, Ill.
IVAN VAROGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

Poročniki.
GREGOR J. PORENTA, Box 176, Bl. Diamond, Wash.
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minnesota.
JOHN RUPNIK, S. R. Box 24, Export, Pa.

Pravni Odbor.
JOHN PLAUTZ Jr., 432-7th Ave., Calumet, Mich.
JOHN MOVERN, 624-2nd Ave., Duluth, Minnesota.
MATT. POGORELO, 7 W. Madison St., Chicago, Ill.

Zdravstveni Odbor.
RUDOLF PERDAN, 6026 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC, 4604 Washington St., Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407 = 8th Ave., Johnstown, Pa.
Jednotino glasilo: "GLAS NARODA"

Vse stvari tikačje se uradnih zader kakor tudi denarne pošiljatev naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in sploh vsa zdravstvena spravevala se naj pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se pripravlja vsem Jugoslovancem na obilni pristop. Jednota postuje po "National Fraternal Congress" testvid. V blaginji ima okrog \$300.000. (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, odškodnin, in posmrtnih je izplačala že nad poldrugi milijon dolarjev. Jednota šteje okrog 8 tisoč rednih članov (ice) in okrog 3 tisoč otrok v mladinskem oddelku. Družva Jednote se nahajajo po raznih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Kdor želi postati član naj se zgleda pri tajniku bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na glavnega tajnika. Novo društvo se lahko vsanovi s 8 člani ali članicami.

Industrijalci se pripravljajo?

V Jugoslaviji je organizacija ali pravzaprav karteliranje industrijskega in bančnega kapitala mnogo lažje nego po drugih državah. V državi je industrija majhna, bankarstvo enako. Medsebojne konkurence ni ne v industriji ne med bankami, ker ni potrebna. Tu di nima v početkih prvega razvoja nobenih ovir, ki bi jim jih delala drugod vlada z oziroma na socialni stanje ljudstva. Povsed drugod se sklepalo zakoni, ki omejujejo karteliranje ljudskih izkoriščevalcev, pri nas pa tega ni ker se vlade same zatekalo za pomoč k bankam in pa ker v današnjih vladajočih krogih ni prav nikakršnega zmisla za to, kako velike in zle posledice imajo lahko kartelirani kapitalisti za državo in zlasti pa za prebivalstvo. Zakaj, če se dopušča v tem oziru kapitalu popolno svobodo, je naravno, da se bo korenito zasidral in podjarmil vse, kar mu je dosegljivo. In posledica temu mora logično biti ta, da neusmiljeno izkorišča, združi v svojih rokah produkcijo in trg, diktira cene, plače in diktira tudi državi, če bi hotela kaj ukreniti proti njemu, dasi v blagor prebivalstva.

Kapitalizem postala tako država v državi.

Koliko vpliva ima jugoslovanski kapital na državno vladu, je nam težko natančno dognati. Ima pa vpliv, in sicer veliki vpliv. Ne gre nam pa danes toliko za to, v kakšnem razmerju je kapital z državo, nam gre mnogo bolj tu za to, kako se pripravljva kapitalizem na napad na delavstvo. To nas za enkrat najbolj interesira.

Ozrimo se prav na kratko na dogodke. Draginja narašča in povsem naravno je da zahteva tudi delavstvo in uslužbenstvo sploh večje plače. Delavske organizacije sklepajo s podjetniki mezdne pogodbe za krajšo ali daljšo dobo in povsod sodeluje industrijska zveza, ki pri vseh pogodbah vpliva na to, da se pogodbe glase ko-likor mogoče do enega roka, do kdaj so veljavne, in ker to oboje ni mogoče, tam se vstavi predvidno določba, "če bi se draginja povečala za 30 odst., pogodba za delavstvo ne velja več". Značilna je posebno zadnja določba, ker se draginja nedvomno poveča in z njo razveljavi lahko vsaka pogodba v bodočih dneh vsak hip.

Kaj pomenijo te določbe v mezdah pogodbah? Iz vsega je razvidno, da delajo industrijski za tem, da poteče čimveč mezdnih pogodb ob istem času, da bi bilo potem temveč delavstva v mezdnem boju in ne bo moglo drug drugega podpirati itd. Tak namen vsaj ima to stremljenje. Ne verujmo pa, da bi bil to končni namen. Za tem bolnim načrtom se nedvomno skriva še daljni načrt, — splošni izpor industrijskega delavstva. Če mislijo industrijski in banke, oziroma njih podjetja na tak način sanirati socialne razmere v Jugoslaviji, so v veliki zmoti.

Verojetno pa je, da se pečajo s to mislijo prav korenito, ker so tu di zlasti na Hrvaškem in v Srbiji merodajni politični in gospodarski faktori istega mnenja. Kako bo končal tak eksperiment, je drugo vprašanje. Pravijo namreč, da jim je popolnoma vseeno, ali industrija dela ali ne. Naj počiva; mi potrebujemo industrije. Za delavstvo pa ni vseeno.

Strašna pridiga

V pivnici je sedelo več mladih čedno oblečenih ljudi. Naenkrat pa odpre vrata capin krmežljavih oči, ves raztrgan in zanemaren. Proseč se je oziral na pivec. Ti mu naroče kozarec žganja, se vstopijo okoli njega, se norčujejo iz njega in ga nagovarjajo, naj jim napravi kak govor. Capin izprazni kozarec, ozre se po pivcih in izpregovori:

"Gospodje, ko gledam vas in sebe in obupu primerjam, zdi se mi, kakor da bi pred menoj v duhu vstajala možna mladost in v njenem spremstvu moja sreča. Ta moj zabuhel obraz je bil nekdaj enako mlad in lep kakor so vaši. To telo, ki se sedaj vpogiblje in trese, je bilo ravno in ponosno kakor so vaša telesa, bil sem mož sredi mož. Imel sem službo, prijatelje in dom. Imel sem ženo, ki je bila lepa kakor umetnikov sen, toda vrgel sem biser njene časti v kupo in videl sem kakor Kleopatrat, kako se je biser raztopil, jaz pa sem ga izpil z enim požirkom. Otročice sem imel, nedolžne in lepe, kakor ponudnolno cvetovsem naravno je da zahteva tudi delavstvo in uslužbenstvo sploh večje plače. Delavske organizacije sklepajo s podjetniki mezdne pogodbe za krajšo ali daljšo dobo in povsod sodeluje industrijska zveza, ki pri vseh pogodbah vpliva na to, da se pogodbe glase ko-likor mogoče do enega roka, do kdaj so veljavne, in ker to oboje ni mogoče, tam se vstavi predvidno določba, "če bi se draginja povečala za 30 odst., pogodba za delavstvo ne velja več". Značilna je posebno zadnja določba, ker se draginja nedvomno poveča in z njo razveljavi lahko vsaka pogodba v bodočih dneh vsak hip.

Nesrečnej je prenehal, kozarec mu je padel iz tresočih rok na tla in se razdrobil v stotere kosce.

Pisatelj Leon Berinski

se je iz neznanih vzrokov na Dunaju ustrelil.

Samo za ženske

Neredno ali zakasnelo čiščenje, zaprtje, hraste, nervoznost, liše po obrazu, bolečine v spodnjem delu telesa, hud glavobol z bolečino v ožadi in vse druge ženske bolezni se gotovo ozirajo v 3 do 5 dneh če rabite "HELOXIAS COMPOUND". Ena skodelica \$2.00. Navodila zastoj. Pišite ponj še danes. JUVITO LABORATORY, Dept. 5, Pittsburgh, Pa. (Adv.)

Masaryk - politik.

Kar je učil teoretično v znanstvenosti, to je izvrševal v politiki praktično. Politika mora izhajati iz kulturnih temeljev. Drobno delo v smislu humanitete rešijo narod in človeštvo. Tudi politika se mora naslanjati na pravno načelo. S tega stališča je brezobzirno vedno in povsod pobijal krivice in laž, sleparstvo in nasilje.

Masaryk je vzbujal s peresom in z besedo socialni čut. Ni to noben slučaj, da je ravno na Češkem med intelektualci toliko zanimanja za socialno vprašanje. Masaryk je zavrnil načelno filozofije in sociološke temelje marxizma, a dejansko je branil delavstvo in njegovih upravičenih pravic in ciljih že takrat, ko je bil drugim socializem strah in trepet. Zato je nastopal za osemurno delavnik, za splošno in enako volilno pravico; pobijal šovinizem in socialni materializem. Bil je so ustanovitelj "Delavske Akademije" v Pragi. Za dnevnik "Pravo Lidu" je zbral ob njegovi ustanovitvi 1000 gl. Leta 1911, edino proti njemu češko socialna demokracija ni postavila protikandidata, ampak je direktno glasovala zanj, kar se je zgodilo prvič v zgodovini stranke. Kot predsednik republike zagovarja Masaryk postopno socializacijo.

Ker je globoko verska natura zato tem bolj čuti vse zlo, ki prihaja od tod, da se dela moralna in gnotna kupčija z vestjo. Zato se bojuje odločno, a vendar stvarno za ločitev cerkve od države, ne da uniči vero in pravost, ampak da ju osvobodi materialnosti. Nasprotniki so ga leta 1906, tožili motenja vere, njega, ki zida vse na verstvi in nepravosti, a ki je slep in gluha za neodstatke in napake oficijelne cerkve in njih hierarhije. Tudi je nekaj sto katolikov uprizorilo proti njemu monstreproces. V obeh slučajih je zmagal. Znan je njegov nastop v t. zv. "Wahrundov" aferi. Stal je vedno in povsod v prvi vrsti, kadar in kjer je šlo za svobodo vesti in prepričanja.

Masarykovo kulturno in politično delo se označuje z besedo realizem, s katerim nastopa proti pretiranemu historizmu, proti nekritičnemu, sanjarskemu precevanju samega sebe, proti romantizmu in radikalizmu praznih besed. Realizem pomenja smer, metodo mišljenja in čustovanja. Ne sentimentalno navdušenje ne golo besedičenje, ampak pravost in izobrazba, stvarnost in delavnost. Politika mora biti demokratična, ljudska, zato kulturna in gospodarsko-socialna.

V smislu realizma je nastopal Masaryk proti tedanjemu staročestvu in mladočestvu, ki sta se potegovala za češko državo, na temelju zgodovinskega prava. Masaryk je poudarjal v prvi vrsti pravnico in ž njim utemeljeval pravico do politične samostojnosti. Zato je tudi skušal pridobiti Čehe in Nemce za skupen nastop v znamenju demokracije in napredka, da pretvorijo Avstrijo v moderno državo. Zato je zahteval jasno in odkrito politiko doma in na Dunaju ter je nasprotoval državopravnemu radikalizmu velikih gest in otročjih groženj s slovenskim stricem v Rusiji. Zato je zagovarjal enojnostno v upravi, ki odgovarja prirodnemu t. j. narodnemu pravu. Skratka: vodil je boj za realno delo v smislu kulturnega in gospodarskega napredka, ki šele omogoči, da se ustvari nova Avstrija, v kateri najdeja tudi Čehi primerno stališče.

Tako je delal kot mladočestški poslanec obenem s svojima tedanjima somišljenikoma prof. Kajzom in publicistom Kramarom od leta 1880. do 1893. leta, ko je odložil mandat, ker politična javnost še ni bila zrela za njegove ideje. Iz te dobe je njegov govor o upravi Bosne in Hercegovine v avstrijski delegaciji — prvi temeljiti obračun z Avstro-Ogrsko. Nato je ustanovil leta 1900. svojo lastno stranko in bil od leta 1907. do svetovne vojne zopet poslanec. V ta čas spada njegov nastop proti Avstro-Ogrski diplomaciji v t. zv. veleizidajniškem procesu v Zagrebu in Friedjungovem procesu na Dunaju, ki v svojih vzrokih in posledicah pomenjata začetek konca Avstro-Ogrske — drugi Masarykov obračun z nasilnico slovenskih in romanskih narodov. Ako je po prejšnjem v smislu Palackega še upal na prepoved Avstrije, je prihajal v tej drugi dobi do prepričanja, da to ni več mogoče, ker je njen temelj nemoralen. In ko je izbruh-

nila svetovna vojna, je Masaryk z nadčloveško silo zadal Avstro-Ogrski tretji in to smrtni udarec.

Kar je storil v svetovni vojni, to je naravnost legendarno. Ko je videl, kako se masčuje Avstro-Ogrska na Slovaki, kako je bil n. pr. na Moravskem obojen mož zato, ker je imel ruski razglas Nikolaja Nikolajeviča itd., tedaj si je bil svest, da med Avstrijo in Čehi ni kompromisa. Bil je na Dunaju in v Berlinu, da se informira, kaj pravzaprav pričakujejo od vojne; dvakrat je odšel na Nizozemsko, da izve namere entente. Meseca decembra 1914. leta se je odpeljal v Italijo, ki je bila takrat še nevtralna in v Svecu z namenom, da se še vrne domov, kar pa potem že ni bilo mogoče. Zato je ostal v Švici, kjer je v Ženevi ob petsto letnici Husove smrti 1915. leta privrkal javno proglasil svoj t. j. češki program. Smisel češke zgodovine je v reformaciji, ki je temelj ideja humanitete; smisel Avstrije je nasilna protireformacija. A proti nasilju se hočemo boriti z železom.

In šel je na delo starček blizu 70 let, spremljan od svoje hčerke: v Pariz in London, od tod v Rusijo ter preko Sibirijske in Japonske v Ameriko, dočim je Avstrija divjala proti njegovi rodbini, ko njemu ni mogla priti do živega, dasi mu je odvzela službo, zaplenila imetje in izdala za njim tiralice.

Masaryk je prepotoval Evropo, Azijo in Ameriko, da pridobi entente državniške za svoj politični program, čiga bistvo je bilo razbitje Avstro-Ogrske, ki osamljemo Nemčijo in jo prisilili, da se zadovolji s svojo lastno narodno državo. V ta namen, da dejansko pomaga k uresničitvi svojega načrta, je ustanovil tudi čehoslovsko armado, zlasti iz ruskih ujetnikov. Od vseh strani so hoteli legionarji pod zastavo: iz Anglije, Amerike, Kipade, Afrike, Avstralije: prve legije so nastale v Franciji in Rusiji. Čehoslovaki so se borili na vseh bojiščih. Vzdrževali so med seboj strog Hunsitko disciplino: niso se udajali pijančevanju in lahkomišelnemu življenju, ampak so se zabavali s telovadbo in sportom, z godbo in petjem, s knjigami in časopisi, s slikarstvom — vse v duhu svojega "očeta" Masaryka.

In sedaj še okolnost, ki jo Masaryk izrečno naglašja v svoji prvi poslanici kot predsednik republike. Vse ogromno organizatorično delo na publicističnem, diplomatičnem in vojaškem polju so financirali Čehi v Ameriki in Rusiji sami brez entente pomoči, a v vsej tej dobi niso uporabljali Masaryk in njegovi sodružniki proti svojim nasprotnikom niti ene neresnice, niti ene izmed tzv. diplomatičnih zvijačnosti!

Tako dela moderno revolucijo zrel narod.

In ob božični lea 1918. se je vračal Masaryk slavnostno v spremstvu svojih legionarjev iz tujine v Prago kot zmagovalček nad propadajo avstro-ogrsko diplomacijo da zasede kot prvi predsednik čehoslovške republike po volji naroda prestol, ki so ga imeli pred njim od 1526. leta, ko se je Češko združilo z Avstrijo, Habsburgovci po milosti božji.

Masaryk je vladar-filozof prav v smislu grškega modrijana Platona, svojega ljubljence.

Slovenski novci Italijanom

Italjani so odrešili naše Primorje. Odrešili so jih od kulturnih in prosvetnih institucij, od svobode, od gospodarske organizacije, od rešitvi bi jih hoteli vsega, kar je slovensko in hrvaško. Sedaj bi jih hoteli še rešiti ajtežjega bremena na tej zemlji, denarja. Italija rabi denarja in Sloveni naj ga ji dajo. Ako so Italjani razpisali državno posojilo in v slovenske vasi so se vsili hladni organi, ki agitirajo pri ljudstvu, naj podpisajo! In čudno! Pri tej propagandi na plakatih in manifestih govore v najlepši sloveščini, ki bi je bil vsak jurist vesel. Takrat ti pišejo v onem jeziku, ki ga večeraj sploh priznavali niso. Denarja so lačni in zato so se sklonili za hip za tilnik, kot je našla avstrijska vlada najlepši slovenski slog, ko je pozivala ljudstvo na vojno posojilo. V levi korobač, v desni pa sladkor, tako hoče Italija vzgajati naše ljudstvo ob Jadranu.

Pismo v Dobrudžo.

(PAR VESTIC ONIM ROJAKOM IN KOLEGOM, KI SO V VESTAH PRVE SRBSKE DOBROVOLJSKE DIVIZIJE PADLI V IMENU SVOBODE, BRATSTVA IN EDINSTVA.

Tri leta so minuli, odkar ste v težkih bojih v Dobrudži podlegli nemškemu-bolgarskemu ali pa turškemu svinecu in položili svoja mlada življenja na žrtvenik svobode. Domovina je hodila takrat še po drugih potih, in mnog patrijot, ki kriči danes živijo, da je ves hripav, je oskrnul vaš spomin z umazano besedo in z ušlužnim ogorčenjem nad vašim lepim dejanjem. V Avstriji zločinci, v Rusiji heroji (junaki), med brati pa krivopričežniki in poceni roba — tak je bil kurz vaših notranjih vrednot in tak bi bil ostal do današnjih dni, da se niso zemljepisne in druge prilike kolikor toliko izpremenile. Vendar vam moram v sramoto priznati, da doma tudi danes malo mislijo na vas; le manjše plakajo, ker sinčkov od nikoder ni. Tudi jaz ne posvečam bogve koliko časa vam, to je res. V Rusiji sem napisal nekaj poglavitj o vašem delu ter v nekoliko pesnih proslavil vaš spomin. Toda vsi ti rokopiši iz Rusije so mi bili pokradeni ali so pa propadli, kar ni čudno, če vopštevate nomadski značaj mojega življenja od teh dni, ko smo bili še skupaj, pa do vrnitve v domovino. Zanimala vas bo najhna pesnica, posvečena vašemu spomenu, katere sem se slučajno spomnil. Uredništvo nekega lepovernega lista je sicer zavrlo neke organske napake ni hotelo priobčiti, toda to me ne ovira, da vam jo pošljem, tem manj, ker sem trdno prepričan, da vam bo bolj ugajala kot izbirnemu uredniku. Vrh tega je v Dobrudži slovenska pesem prav tako redka, kot so bile redke vesele ure, katere ste vi preživeli tamkaj. Zamisljena je bila na vaših grobovih, glasi se pa takole:

...bežijo mrtve nade.
V ta tihi čas
pozdravljam vas,
gomile vaše mlade.
Ljut vas je boj
s krutoj rokoj
odvel v naročje smrti,
strasti molče,
več vam sree
ne ljubi in ne črti.
Z ljubezni zlit
leži razbit
vaš cilj na sredi poti,
sovrastva ni,
še gnev molči,
kot vi v prekrasni zmoti.
Za vekomaj
zaprt je raj,
za vekomaj za vami.
Ugaša dan.
Čez tiho plan
gre smrt z razpetimi rokami.

Meni je vedno hudo, kadar se spominam nesrečnih poljan, kjer leže razmetani vaši grobovi. V duhu jih vidim vedno take, kot so bili v onih tesnobnih jenskih dnehi: žalostne in puščobne, z večno meglo zalite. To je prokleta zemlja in nikoli ne bo srečen narod, ki bo živel na njej. Večkrat se vprašam, kaj smo iskali mi tamkaj! Unikali smo se vedno naraščajočim silam močnega protivnika in vi ste padli, eden tukaj, drugi tam. Vaši grobovi so bili v naglici izkopani. Težka kola sovažnih topov so jih z davno zavrnila z zemljo, da jim nihče več ne ve ne mesta, ne imena.

Povedati vam moram, da smo vas pogosto zavidali. Storili ste svoje in zadobili ste mir in pokoj, četudi vas je še pred pragom južanske smrti doletelo bridko spoznanje, da bratsko nasilje ni nič manj ostudno od prijateljskega. Mi smo kolovratili dalje, da se nas Bog usmilil. Le malo nas je tako srečnih, da smo se vrnili v domovino. Večina vaših kolegov tava še danes okrog. Največ jih je v Rusiji; eni so v rdeči armadi, drugi v beli gardi in sam Bog ve, kje še. Vi sami veste, kako težko je našemu bratu v tujini in si lahko mislite, da jim ni dobro. Najbolj se mi smilijo oni, ki se zaslepijo od ruskih in francoskih bankirjev in tovarnarjev boré za to, da bi nanovo zavladala carska krvočelnost, gospodstvo požrešnost in oficirska nagajka nad svobodnim narodom. Pri tej priliki se spominam, kako smo na Stralsburskem polju pri Odesi delirali pred Nikolajem II. in zad-

njam. Takrat divizija še ni bila na fronti in vi vsi ste bili še čili in zdravi. Ta nesrečnej je sedaj tudi že na onem svetu. Nasilno je vladal in naselno smrt je storil. Ubili so ga v Jekaterinodarju. Morilec je obsodilo sovjetsko sodišče na smrt. V potokih je tekla kri za njegovega carstvanja in za vlažnimi stenami ječ so ga preklinjali noč in dan tisoči in stotisoči. Težak odgovor je moral dati večnemu sodniku in jaz dvomim, da je sodba dobro izpadla, kajti tudi božjemu odpuščanju morajo biti postavljene meje.

Jaz po Dobrudži nisem več dolgo ostal v srbski diviziji. Naveličal sem se z mnogimi drugimi tovariši vsakojakih krivic in zapostavljanja ter prestopil v rusko armado. Služil sem v 6. polku ruskih streleev na severni rumunski fronti in se hrabro v bran postavil 5. bosansko polku, ki je ležal tam skoro ves čas nam naproti. Pozneje me je usoda zanesla v jugoslovanski udarni bataljon, ki so ga formirali v Kijevu disidenti. Tudi francoski komis sem zobal. Povedati vam moram, da je bil bolj bel, pa tudi bolj grenak od ruskega. Spomlad 1918. sem na svojo roko demobiliziral in živel vse do vrnitve v domovino v Moskvi belokamen. Tu sem doživel dneve, edine za ves čas romanja, ki so ostali prijetni v spominu, da bi si jih celo nazaj želel. Vse drugo bi magari tudi pozabil...

Lahko si mislite, s kakim veseljem sem se vračal v domovino, ko je kar čez noč izginilo strašilo avstrijskih vislie. Potoval sem dolgo, 42 dni preko Odeše, Carigrada, Soluna in Dubrovnika.

Svoboda je hodila po velikih ovinkih in po slabih potih v naše kraje, zato je prišla vsa bleda in izmučena do nas. Toda narod je rajal. Po gostilnah so se gnetli svobodni državljani, vino se je cedilo po tleh kakor med in mleko v deveti deželi in kremanji so razbogateli kar čez noč. Navdušenja ni bilo ne kralja ne koea in je rastle z vsakim litrom. Cigare so bile še stare in dobre. Od samega dima nisi razločil niti sosed pri mizi. Ker pa naša stolica ni velika in se skoro vsi osebno med seboj poznamo, si z lahkoto uganil, kdo je tam nekje za gostim oblakom sinjega dima zaklinal živio ali pa intoniral "Lepe našo domovino". Tudi natakaričam se je poznalo, da niso več natakarič v sužnji zemlji. Kakor ptice lastavice so švigale med goste zasedenimi mizami, raznašale vino, dejale kozarec kozarec ter vzbujale v vsakomur prijetno zavest, da so dorastle velikemu času. To je bilo bratstvo med nami, kot se nikoli preje. Toda ne samo v gostilni, tudi na ulici smo dokazali, da smo svobodni državljani v svobodni državi. Nekega večera je navdušeno ljudstvo razbilo vse nemške šipe po mestu (nekaj slovenskih je bilo le po pomoti prizadetih). Tudi Radecki se več ne šopiri, ne v Zvezdi, ne pod Tivolijem. Kako globoko je gazil narod v sramoti in suženjstvu, ko ga je imenoval v pesmi "fejst gošpoda". Samo ulični napisi še niso povsod v redu, pa tudi to bo kmalu poravnano, saj za take stvari smo silno nadarjeni. Oficirji so postali vsi narodni in sploh prebujenje je veliko. Vdani smo in zvesti vsakomur, samo sebi ne.

Hrast se omaje in hrib, zvestoba Slovenca ne gane...

Sedaj so menda Francozi najbolj v čast pri nas. Čez par let bodo že branjevke po francosko govorile. Slovenski jezik je postal dialekt, ali pravilno rečeno, dialekt. V kratkem bo znanstveno dokazano, da je bil Prešeren podkupljen in zato pisal v slovenskem jeziku, namesto da bi se pridružil že takrat svojemu velikemu sodobniku Vrazu ter s tem otažjal vladne, uradne in trgovske poole v novi državi. Tudi Vodnik in celo Primož Trubar sta bila neki špijona in predvsem velika separatista. O da, starih predsodkov se bomo iznebili do dobrega. Samo bankovec imamo še avstrijske. Najprej so jih žigosali, sedaj lepjo marke nanje, toda vse to nič ne pomaga. Nekateri pravijo,

NAJLEPŠI ANGLEŠKI "WAR BABY"

Je dospel te dni v Ameriko. To je Mary Montgomery, stara dve in pol leta. Deklico sta adoptirala znani ameriški pisatelj Joseph McCharty in njegova žena, ko sta potovala po Angliji.

Razne vesti.

Republikansko gibanje v angleških kolonijah.

Pred kratkim so se vršile volitve v južnoafriški parlament, pri katerih nastopa delavska stranka kot republikanska skupina vsaj v toliko, da je odklonila stališče, da je republikansko gibanje nevarno za mir južne Afrike, četudi nima rlikega upanja na brzi uspeh. Tudi v Avstraliji obstoja močno republikansko gibanje. Delavska stranka je preklicala državnozborsko kandidaturu svojega voditelja Minahana, ker je izdal v javnosti, da se bile priprave v teku, da se proglasi Avstralijo za republiko v slučaju, da se doseže uspeh pri drugem referendumu. Tudi Anglija ima dovolj skrbi s svojo deco po svetu.

Kako so sprejeli nemške trgovce v Parizu in Londonu.

Nemški listi poročajo, kako so Lvržno so bili sprejeti v Parizu in Londonu nemški trgovci, ki iščejo zopet stikov s Francijo in Anglijo. V Parizu niso dobili nikjer prenočišča, v kavarnah so morali prenočevati, v Londonu pa še govoriti niso hoteli znanjimi. Kjer so se oglašili, so jim pokazali slike nemških grozodejstev s fronte in Nemci so odšli.

Prediska železnica.

Italjani bodo začeli graditi predisko železnico, ki bo vezala sledeče kraje: Trbiž—Predel—Bovec—Srpencia—Čedad—Sv. Ivan pri Mazanu—Krmim—Gradišče—Trži—Trst—Reka. Proga bi bila dvojnina z vsemi znaki velike prometne žile in bi vzdrževala zvezo med Trstom in Trbižem.

Nad 25 milijonov organiziranega delavstva

je na svetu po statistiki, ki leži pred nami. V tej statistiki pa ni podrobnosti o balkanskih deželah, ne Madžarski, ne nobenih kolonijah, ne Južni Ameriki, Japonski, niti Kitajski itd., tako, da le lahko skupno število zaokrožimo na 30 milijonov in skoro bomo lahko rekli, da je premalo. Nemčija da bomo drugo leto prililepi še po eno znancko na vsak bankovec in potem vsako leto po eno. Če jih bo več, bo mogoče bolje. Drugače živimo precej po starem.

6,097,000, Rusija 5,000,000, Anglija 4,750,000, Združene države 3,600,000, Italija 1,500,000, Francija 1,500,000, Nemška Avstrija 500,000, Belgija 450,000, Danska 255,000, Švedska 235,000, Čehoslovaška 230,000, Holandska 265,000, Švica 200,000, Balkan 200,000, Španska 150,000, Norveška 122,000, Luxemburg 21,000.

Železnice v sovjetski Rusiji.

Po poročilu lista "Ekonomsko življenje" iz leta 1919, je jako padlo železništvo v sovjetski Rusiji v l. 1919. Prevozni stroški so poskočili za 800% in leto 1919, je končalo za železniško upravo s primanjkljajem 8 milijard rubljev. Celotno število vagonov, ki je zmršalo v l. 1919, 540,000, je padlo v mesecu marcu 1919 na 277,000 vagonov. Lokomotiv je samo 9 tisoč. Vse tvornice v sovjetski Rusiji izdelajo na mesec komaj 200 voz. Tvornice za vagoni, ki so izdelale v l. 1917, 520, v l. 1918, 191 novih strojev, so dale lamsko leto samo 37 lokomotiv. A bile so sploh tako slabega fabrikata, da so morali po vožnji za poskušajo vrniti tvornicam polovico novih strojev. Znanec putilovske tvornice dale v l. 1919, samo 4 lokomotive, tvornice v Kolomni pa 5 lokomotiv celo leto. Zato morajo voziti s pokvarjenimi stroji in vagoni ter dostikrat se pripeti, da so prisiljeni sredi pota vzeti iz vlaka pokvarjeni vagon, da morejo vsaj ostali vagoni priti na postajo. Z razpadanjem vagonov in strojev gre roko v roki tudi razpadanje mostov in železniških postopij. Ker je vse v slabem stanju, so morali znižati vozno hitrost na vseh progah za 75%. Na mnogih progah vozijo tudi osebni vlaki s hitrostjo 8—10 kilometrov na uro in na večini postranskih prog vozijo vlak samo enkrat na teden. Da bi se to razpadanje sovjetskih železnic preprečilo — sami železniški komisariji so izjavili, da bodo sovjetske železnice v l. 1920. popolnoma odpovedale, — predlaga železniška uprava uvedbo akordnih plač in svetuje uesti za kmete prisilno delo, da se popravijo železniška poslopja. — Tko piše zgoraj omenjeni oficijelni list sovjeto.

Potovanje okoli sveta v 60 dneh.

Te dni se je vrnil neki ameriški novinar s potovanja okoli sveta.

VABILO

Vas vlijudno vabimo na veliko veselico z igro, katero priredi Slov. Del. Dom na Moham (Johnstown) Pa. v soboto dne 15. maja 1920.

Na vsopredu je krasna šalogra "Trije ženini", slika iz ameriškega življenja, katere bo napravila gledalcem mnogo zabave in smeha.

"TRIJERENINI"

Igra v 2. dejanjih ima 19. prizorov. Osobe:

Hrust, kovaški mojster: John Kobal in vdovec: John Kobal
Milena, njegova hči: Stefanija Budna
Matilda, njegova sestra: Mary Budna
Jera, vse izobaja: Ivana Dimec
Debeluh: Joseph Zupan
Bradač: Jeleni: Frankjerin
Suhlin: Anton Dimec
George, mladi klerik: Fr. Nachtigal
Polica: Anton Škeri

Začetek veselice ob 7. uri zvečer. Igra se prične ob 8.30 uri

Vstopnina za moške 50c, ženske 25c, otroke 5c.

za katero je potreboval 60 dni. Za prevozna sredstva je rabil samo železnice in ladje. S pomočjo avtomobilov in zrakoplovov pa bi bil prišel okoli sveta še dosti prej, saj je potreboval angleški podpolkovnik Burnley Campbell leta 1917, samo 42 dni.

Mednarodni zbor intelektualcev v Solnogradu.

Listi poročajo, da se vrši prvi ameriški oziroma evropski nepolitični zbor intelektualnih krogov, kojega se udeležijo med dr. Roman Rolland, Henry Barbusso, dalje vodilni umetniki Nemčije, Anglije, Amerike in nevtralnih držav v Solnogradu. Proti zborovanju v Berlinu so bili podani dvomi z ozirom na valuto.

ISČE SE DELAVCE

za delati dva v ravni, fina kampa in dober board, tri milje od Masten, Pa. Plača tri dolarje od kvarta. Kompanista sta Sim in Semi na Masten. Katerega veseli, naj pride. Za vse se poizve pri John Knau, Box 3, Masten, Pa. (12-14-5)

KROJAČI, POZOR, KROJAČI!

Delo dobila 2 izurjena krojača, najsibjo kar najbolj ugaja za vrhne suknje ali rekele, hlače, telovnike, ali samo za popravljanje. Delo stalno, plača po dogovoru. Pridite ali pišite na naslov: J. A. Ambrozich, 418 Pierce St., Eveleth, Minn. (11-5 v d)

ISČE DELO NA FARMI.

Zvest, zanesljiv, vreden in pošten mladenič srednje starosti išče dela na kaki slovenski farmi. Delodajalec naj blagovolj svojo ponudbo poslati na: Jože Kegel, c/o Glas Naroda, 82 Cortlandt Street, New York, N. Y. (11-12-5)

Doctor
KOLER
Edini slovenski govoreči zdravnik, specialista meških bolezni.
638 PENN AVE.
Pittsburgh, Pa.

Jaz zdravim zastupljenje krvi, bolezni mehurja, kilo, trganje, bolečine, otekline, srčnice in druge bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi.

STAROKRAJSKI SLOVENSKI ZDRAVNIK
Dr. M. MILOJEVIČ
417 WOOD STREET
PITTSBURGH, PA

HITRA POMOČ

Oslabljen valed pretežkega dela, izčrpanost, okrelji sklepi in mišice, slaboten hrbet, pretegnjen je iz izpahenja, temu je lahko hitro od pomoči s takojšnjo uporabo

PAIN-EXPELLERJA

"Prijetelja v potrebi"

Družine, ki so enkrat spoznale njegovo zdravilno moč, ne bodo več brez njega. Samo en Pain-Expeller je, in v vaše varstvo je opremljen z našo tvorniško znamko

SIDROM

Če nima zavojček te tvorniške znamke, ni pristen in ga zavrnite. 35 m 70 centov v vseh lekarnah ali pa pri

F. A. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

ANŽE PITOVA ALI ZAVZETJE BASTILE.

Spisal Aleksander Dumas, st.

48

(Nadaljevanje.)

Doktor, ki je bil drugače čisto miren in bladen človek, je nestropno udaril z nogo ob tla. V tem trenutku pa je zapazil Pitova nekoga junaškega pouličnega fantalina, katere je vedno najti pri zmaga naroda. Htel je proti grmadi ter nosil na glavi zvezek, ki je bil obliki popolnoma sličen onemu, v katerem je listal doktor. Pitov je pohitel za njim ter ga s svojimi dolgimi kraki hitro dosegel. Bil je register iz leta 1789.

Preiskava ni trajala dolgo časa. Pitov je odprl register, obrnil par listov ter našel na zadnji strani naslednje besede: — Danes, dne 9. junija, je vstopil doktor Gilbert, filozof ter zelo nevaren publicist. Spraviti ga je treba v najstrožje varstvo.

Pitov je nato odnesel register zdravniku.

— Gospod Gilbert, ali to register, katerega iščete?

— Da, — je odvrnil doktor ter prijel za register. — Sedaj hočemo videti, od koga je prišlo povelje.

— Necker! — je vzkliknil. — Necker, moj prijatelj je dal povelje za mojo aretacijo? Tu viada očividno nekaka pomota.

— Necker vaš prijatelj? — je vzkliknila množica, na katero je izvajalo to ime čudovit utis.

— Da, moj prijatelj, to trdim, — je rekel zdravnik, — in Necker, o tem sem prepričan, ni vedel, da sem v ječi. Šel ga bom obiskat, ...

— Kje? — je vprašal Billot.

— V Versailles.

— Gospoda Neckerja ni v Versailles. Gospod Necker je v izgnanstvu v Bruselju.

— In njegova hčerka?

— Njegova hčerka biva na pristavi Saint Queen, — je rekel nekdo iz množice.

— Hvala vam, — je rekel Gilbert, ne da bi vedel, komu naj velja ta zahvala.

Nato pa se je obrnil proti požigalcem ter rekel:

— Prijatelji, v imenu zgodovine, ki bo našla v teh arhivih obdobja tiranov, vas prosim, da prenehate z uničevanjem. Razrušite Bastilo, kamen za kamenom, da ne bo ostala niti najmanjša sled o njej, a prizanesite papirjem in registrom, kajti v njih leži luč bodočnosti.

Komaj je čula množica te besede, ko je pričela razmišljati o njih.

— Doktor ima prav, — je reklo par sto glasov. — Nikakega uničevanja! V mestno hišo z vsemi papirji!

Neki ognjegasec je privlekel cev, jo nameril na kup ter pogasil ogenj.

— In na kojega zahtevo ste bili aretirani? — je vprašal Billot.

— To je ravno kar iščem ter ne morem najti, kajti ime ni pripisano, — je odvrnil doktor.

Ko je trenutek pomisljal, je dostavil:

— Bom že izvedel.

Odrzgal je list, ki se je tikal njega, za zganil skupaj ter utaknil v žep. Nato pa je rekel:

— Prijatelji, pojdimo, sedaj nimamo nobenega opravka več tukaj.

— Pojdimo, — je rekel Billot, — to je lažje rečeno kot storjeno.

V notranjost Bastile je namreč drla taka množina ljudi, da je popolnoma zastavila vhod in izhod. Ob vstopu v Bastilo so bili ostali jetniki. Z Gilbertom vred so opostili osem jetnikov.

Imenovali so se: Jean Bachard, Bernard Laroche, Jean Lacauze, Antoine Pujade, White, grof Solage in Tavernier.

Prvi štirje so vzbujači le malo zanimanja. Bili so obdolženi, da so ponaredili neko menico, ne da bi se kedaj doprineslo proti njim kak dokaz. Bili so šele dve leti v Bastili.

Ostali so bili grof Solage, White in Tavernier.

Grof Solage je bil moč, star nekako trideset let ter poln veselja in vznemirjenja. Objel je svoje oprostitelje, slavil zmago ter pripovedoval o svojem jetništvu. Leta 1782 so ga aretirali v Vincennes na podlagi nekega skrivnega pisma, katero si je preskrbel njegov oče. Iz Vincennes so ga spravili v Bastilo, kjer je ostal pet let, ne da bi videl kakega sodnika ali da bi bil kdaj zaslišan. Iz za zadnjih dveh let je bil njegov oče mrtev, ne da bi se ni spomnil nanj. Če bi ne bila Bastila zavzeta, bi se najbrž nobena živa duša ne spomnila več nanj.

White je bil starec krog šestdesetih let. Govoril je s tujim akcentom besede, ki niso imele nobenega smisla ter stika med seboj. Na številna vprašanja je odgovoril, da ne ve, koliko časa je bil zaprt in iz katerega vzroka so ga aretirali. Spominjal se je le, da je neki gospod de Sartines njegov nečak in ničesar drugega. Neki čar, po imenu Guyon, je v resnici videl, kako je nekoč de Sartines stopil v ječo ter si dal podpisati od White-a pooblastilo. Jetnik pa je na to okoliščino popolnoma pozabil.

Tavernier je bil najstarejši med vsemi. Deset let je bil zaprt na ctokih Sainte Marguerite, v Bastili pa trideset let. Bil je starec devetdesetih let, z belimi lasmi ter dolgo belo brado. Njegove oči so v temi otopele ter je videl le še kot skozi meglo. Ko so stopili v celico, ni izprva razumel, kaj hočejo tam. Ko so mu govorili o prostosti, je zmalzel z glavo. Šele potem, ko so mu omenili, da je Bastila zavzeta, je vzkliknil:

— Ha, kaj pa bodo rekli k temu kralj Ludovik XV., markisa Pompadur in vojvoda La Vallières?

Tavernier ni še postal norec vsled dolgega jetništva. Kot White je bil le idiot.

Veselosť teh ljudi je bila strašna. Kričali so po osveti, a njih veselje je bilo mešano s strahom in grozo. Nekateri so bili že na tem da izdihnejo v groznem kričanju, ki je prihajalo iz sto tisoč grl. Bili so to ljudje, ki niso iz svojega vstopa v Bastilo čuli nikdar več kot po dva človeška glasova, ki sta govorila zaeno. Bili so to ljudje, ki so bili vajeni le še počasnega, skrivnostnega škripanja lesa, ki poka v vlažnosti ter glodanja podgan, ki glodajo ter zbeže ob najmanjšem šumu.

(Konec prve knjige.)

DRUGI ZVEZEK.

1. Poglavje.

SEBASTIJAN GILBERT.

V trenutku, ko se je Gilbert pokazal, so navdušeni stivali predlog, da se ponese jetnika v triumfu naokrog in ta predlog je bil sprejet soglasno.

Gilbert je zelo želel, da bi ušel temu počašenju, a to ni bilo mogoče. Njega, Billota in Pitova so že spoznali ljudje.

Krik: — K mestni hiši! K mestni hiši! — je zojet zaoril in Gilbert je videl, kako ga je dvajset ljudi naenkrat dvignilo na ramena.

Zaman se je zdravnik upiral in zaman sta Billot in Pitov krepko udrihala po tovariših v orožju. Veselje in navdušenje sta utrdila kožo naroda. Udarci s pestmi in puškinimi kopiti so se zdeli zmagačem kot božanja ter so le še povečali njih navdušenje.

Gilbert je bil vsled tega prisiljen udati se ter se pustiti dvigniti na ščit.

Ta ščit je bila miza, v koje sredino so zabili sulico, da bi služila triumfatorju kot opora.

Na ta način je obvladal doktor Gilbert ta ocean glav, ki je metel svoje valove od Bastile pa do Arkade Siant Jean. To je bilo kaj viharo morje, ki je odneslo jetnika s seboj.

Ob istem času pa je ta strašni in neodoljivi ocean odnesel še nadaljnjo skupino, ki je bila tako trdno stisnjena skupaj, da je bila videti kot otok. Ta skupina je odvedla de Lannay-a kot jetnika. Tudi iz tega kroga je bilo čuti krike, a to niso bili kriki zmagovalja, temveč smrtne pretnje.

Z vzvišene točke, na kateri se je nahajal, ni izgubil Gilbert niti rajmanjš okoliščine tega strašnega prizora.

(Dalje prihodnjik.)

Koroške novice.

Celovčani protestirajo.

Dne 11. aprila je celovski župan sklical na Novem trgu veliko skupščino, ki naj bi protestirala proti temu, da se z jugoslovanske strani širijo vesti, kakor da bi Celovčani in prebivalci v glasovalni coni B želeli, da pridejo pod jugoslovansko gospodstvo. Trg, kjer se je vršilo protestno zborovanje, je bil okrašen z zastavami, vdeležba pa je bila klavna. Zborovanja se je v prvi vrsti vdeležilo nemško nacionalno uradništvo, vsi nemški nacionalni voditelji, od trgovcev, obrtnikov, zlati pa od kmetskega prebivalstva je bilo navzočih prav malo zastopnikov, tako da se lahko trdi, da je zborovanje doživelo velik uspeh. Kot govornik je nastopil celovski podžupan Pressien, ki je zavračal jugoslovanske trditve, da bo dober del Celovčanov in kmetskih občin v coni B pri plebiscitu glasovalo za Jugoslavijo. Za njim je govorilo več govornikov, ki so vsi naglašali, da ni zadnega Korošca, ki bi ne vedel, da je Koroški edina rešitev, ako se združi z Avstrijo. Ti govorniki so bili večinoma uradniki, ki pač vedo, zakaj se navdušujejo za Avstrijo. V imenu nemških beguncev iz glasovalne cone A je govoril, kakor poročajo nemški listi, njih — "starešina". Njegovo ime previdno zamočilo. Na skupščini je bila sprejeta resolucija, v kateri se zavračajo vsi "jugoslovanski poskusi vplivati na koroško ljudstvo s surovo silo in neizpolnjenimi obljubami, zahtevajo takojšno izvršitev plebiscita ter izražajo pričanje, da bo izid ljudskega glasanja zopet vzpostavil enotno Koroško od Tur do Karavanskih gredov." Da so celovski mogotniki smatrali za potrebno, da javno nastopijo proti z vsi trdovratnostjo se vzdržujočim vestem, da so trgovski, obrtniški in kmetski loji v glasovalni coni B in v Celovcu v znatnem številu za Jugoslavijo in da se čisto nič ne navdušujejo za Avstrijo, je nad vse značilno. To dejstvo samo potrjuje resničnost vseh vesti, ki smo jih tudi mi v tem oziru zabeležili.

Iz Pliberka.

V soboto 20. sušna smo pokopali v Nočni vasi blago Liziko Pliarnik iz Šmarjete. N. v. m. p.!

Iz Šmartnega pri Radi.

Tukaj je v Fišerjevi gostilni zbirališče tihoapecev. Tam so začeli naši varnostni organi zver dva konja, ki so jih mislili ihotapeci spraviti čez mejo. Tihoapeci so pustili konje in zbežali.

Rad bi izvedel za mojega brata ANDREJA KERZNAR, podmače Vrbočki. Doma je od Nove Štife pri Gornjem Gradu. Štajersko. Prosim rojake po Ameriki, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani, ali naj se mi pa sam javi. — Lucas Kerznar, R. F. D. 1, Box 69 E. Enumclaw, Wash. (11-13-5)

Iščem bratrance ALOJZIJA ŠAJN, podmače Andrejev iz Juršič pri St. Petru. Prosim, da se mi oglasi. Jaz Ludwig Šajn se nahajam na Vandalia, Box 104, Allegany, N. Y. (11-12-5)

OGLAS.

Izgubila se mi je račica. Če jo je kdo izmed mojih intimnih prijateljev videl plavati po kakem ribniku, naj jo blagovoli prijaviti na uredništvo Glas Naroda pod naslovom J. Mojdelon.

French Line

CAMPAGNE GENERALE TRANSATLANTIQUE
V JUGOSLAVIJO PREKO HAYRE

FRANCE maja
SAVOIE maja
ROCHAMBEAU 27. maja
LORRAINE 29. maja
KDAJ OBLIČETA S.S. "FRANCE" in "SAVOIE" BO OBLIČAJEJO KASNEJE

Mitri parniki a štirimi in dvema vijakoma.

Posebni zastopnik jugoslovanske vlade bo odlašal potnike ob prihodu naših parnikov v Havru ter jih točno odpremlj, kamor so namenjeni. Parniki Francoze črte so transportirali tekom vojne na čaše čehoslovanskih vojakov brez vse neprimlikke.

Za šifkarto in cene vprašajte v DRUŽBNI PISARNI, 19 State St., N. Y. C.

ali pa pri lokalnih agentih.

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

ARGENTINA 5. Junija
SUSQUEHANNA 12. Junija
PRES. WILSON 8. Julija

Potom listkov, izdanih za vse kraje v Jugoslaviji in Srbiji

Razkošne ugodnosti prvega, drugega in tretjega razreda.

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO.

Passenger Department
4 West Street New York

SVARILO

Zadnje čase se je doznalo, da se na pošti v Jugoslavijo mnogokrat pripeti, da je iz registriranih pisem ukraden gotov denar in celo čeki. Pismo prejme naslovnik, a gotov denar in ček pa izgine. To se pa pripeti, ker vojaška cenzura odpira pisma, in nepoklicani cenzor pobere zase, kar mu prav pride v teh časih navijanja cen. Izvedeli smo, da je Slovenka kupila ček za 2000 kron in ga poslala v Domžale v registriranem pisnu, ček je izginil, besede pa v pisnu: tu ti pošljem ček za 2000 kron pa tako prečrtane s črnilom, da se ni dalo brati.

Ne zatrujemo, da vsi cenzorji kradejo, a dobe se pa le brezvestneži, ki take stvari zasebe obdržijo.

Rojake svarimo, da naj nikar več ne pošiljajo gotov denar v pisnih v Jugoslavijo, ker pripeti se kaj lahko, da ga ne dobi on, komur je namenjen. Najboljše je denar pošiljati po dobri banki, ki ima v Jugoslaviji dobre zveze, katere hitro, sedanjemu času primerno izplačujejo, tako na primer smo dobro prepričani, da krčekovni urad v Ljubljani prav do bro sedaj pošlje in tudi prime roma hitro plačuje. S krčekovnim uradom v zvezi pa je tudi FRANK SAKSER, 82 Cortlandt St., New York, kateri je sedaj prav zadovoljen, da se poslužuje te poti, ker prepričal se je, da čekovni urad izplača nakazila od dneva ko gredo iz New Yorka v 4 do 5 tednih.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO

Rojakom naznanjamo, da potuje po državi Pennsylvania rojak

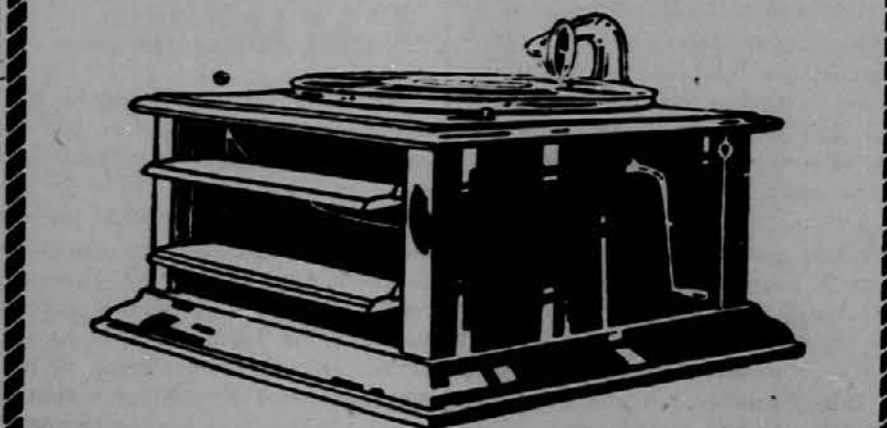

GEORGE WALETICH,

ki je pooblaščen pobirati naročnino za Glas Naroda in izdajati pravovojna potrdila. Sedaj se nahaja v državi Pennsylvaniji. Prosim rojake, da mu gredo na roke in ga priporočajo. Za naklonjenost se vam že vnaprej zahvaljujemo.

Upravništvo Glas Naroda.

Sedaj smo dobili v zalogo najnovejše glasne prave Columbia Gramofone. Tukaj vam je slika, stane vas le \$32.50

Imam tudi nove cenike za prave Kranjske Columbia plošče. Pišite pojn takoj.

Ta gramofon igra tako glasno da ga slišite na miljo daleč. Brez colnine ga lahko nesete v kufru kadar greste v stari kraj. Ne pozabite da boste pošteno postreženi za Vaš denar vedno le pri:

IVAN PAJK, 24 Main Street, Conemaugh, Pa.

LI STE BOLNI?

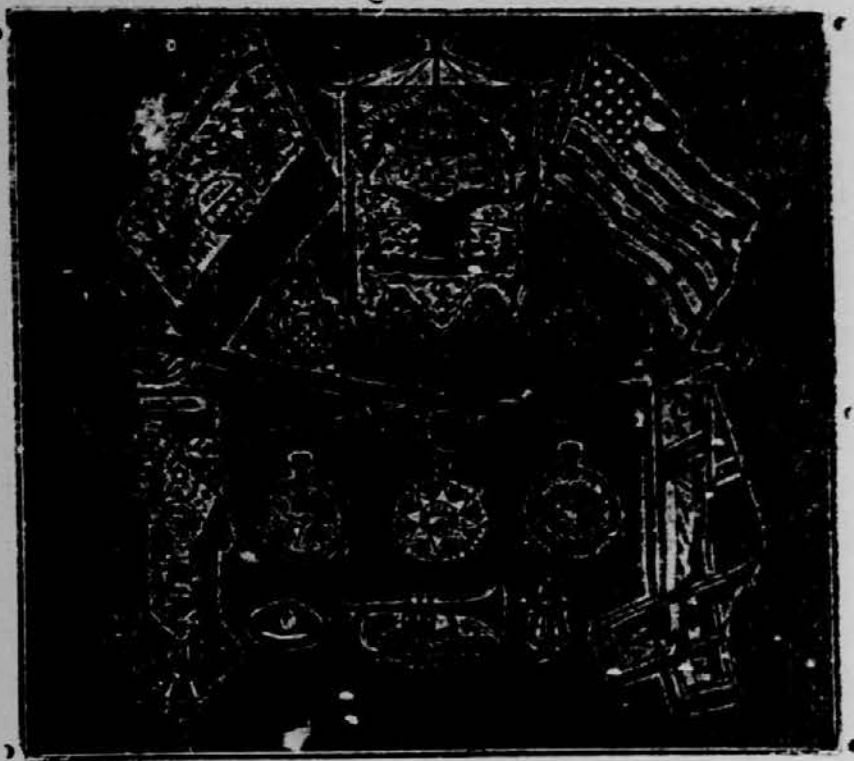

Jaz vam bom ozdravil. Že več kot trideset let sem ozdravil vse bolezni. Kožne, krvne, živčne, ledene in revmatizem ter vsakovrstne druge bolezni. Lahko vam pokažem več dokazil naših rojakov, katere sem ozdravil. Jaz sem ozdravil, ko drugi niso mogli. Ne čakajte. Pridite k meni predno je prepozno. Cene so take, da jih lahko vsakdo zmora. Preiskava brezplačna.

Prof. Dr. H. G. BAER

ŠPECIJALIST

311 SMITHFIELD STREET PITTSBURGH, PA.

Kadar je kako društvo namenjeno kupiti bandero, zastavo, regalije, kape itd. ali pa kadar potrebujete godbene instrumente na lok ali pihala, ne kupite prej nikjer, da tudi nas za cene vprašate. Vprašanje vas stane le dva centa, pa si bodele prihranili dolarje. Imamo največjo zalogo vsakovrstnih instrumentov v novi zalogi. Cenike na zahtevo brezplačno.

VICTOR NAVINŠEK

331 Greeve Street,

Conemaugh, Pa.

Kako je Avstrija intrigirala

Pod tem naslovom je izšla slavna knjiga našega rojaka

Dr. Josipa Goričar-ja in Lyman B. Stowe

PROF. HART na Harvard univerzi pravi: — To je ena najbolj značilnih knjig tega časa.

Ko je odšel predsednik Wilson prvič v Pariz je načelnik inteligenčnega departementa armade združenih držav zbral nekaj dokumentov, ki so se mu zdeli potrebni, da jih predsednik prečita, predno se sestane konferenca. Med temi dokumenti je bil rokopis te knjige.

Hon. Maurice Francis Egan, bivši ameriški poslanik na Danskem, je podal v "New York Times" svojo oceno o tej knjigi in pravi: — Ta knjiga jasno prikazuje vse intrige, zarote in diplomatske tajne procese, ki so vsilili absolutno nepravilni Evropi vojno.

Slovenic Publishing Company
82 Cortlandt Street New York City
STANE \$3.00

Nuga-Tone

Proizvaja bogato rdečo kri, močne stanovitne živce, življenja polne moške in ženske.

Če ste slabega zdravja in pri slabi moči, če se vam spominjate v vaše telo mračni, če ste se že navadili jemati pomirjiva in narkotična sredstva, potem poskusite Nuga-Tone, in izprideli boste, kako hitro se boste izprehajali, anamija, revmatični bolezn, glavobol, nevralgija, pomanjkanje energije, pomanjkanje živahnosti, nervoznost, neupornost, izhaja iz pomanjkanja živčne moči, redke zvočene krvi in slabe krvne cirkulacije. Vsek ud, vsako delovanje telesa je odvisno od živčne sile za svoje življenje in delovanje. Živčna moč je poglavitna stvar za ledce, jetra, ledice, drob, utiranje srca in krvno cirkulacijo. Nuga-Tone je najbolj uspešno zdravilo za nerazvite in fizično izdelane. Nuga-Tone ter sestoji iz osmih važnih sestavin, ki vračajo zdravje ter jih predpajojejo najslabnejši zdraviki. Nuga-Tone je bogat na železu in fosforju — ter je hrana krvi in živcem. Nuga-Tone proizvaja življenje v jetra, ter ojačuje čreva, da redno delujejo. Olajša ledce in izganja iz njih črpuje se stavnice. Nič več vetrov in kolcanja, težke sappe in pokritera. Nuga-Tone je zdravilo za ledce in jetra, ki vračajo zdravje ter jih predpajojejo najslabnejši zdraviki. Nuga-Tone je bogat na železu in fosforju — ter je hrana krvi in živcem. Nuga-Tone proizvaja življenje v jetra, ter ojačuje čreva, da redno delujejo. Olajša ledce in izganja iz njih črpuje se stavnice. Nič več vetrov in kolcanja, težke sappe in pokritera. Nuga-Tone je zdravilo za ledce in jetra, ki vračajo zdravje ter jih predpajojejo najslabnejši zdraviki. Nuga-Tone je bogat na železu in fosforju — ter je hrana krvi in živcem. Nuga-Tone proizvaja življenje v jetra, ter ojačuje čreva, da redno delujejo. Olajša ledce in izganja iz njih črpuje se stavnice. Nič več vetrov in kolcanja, težke sappe in pokritera. Nuga-Tone je zdravilo za ledce in jetra, ki vračajo zdravje ter jih predpajojejo najslabnejši zdraviki. Nuga-Tone je bogat na železu in fosforju — ter je hrana krvi in živcem.

NAŠA POPOLNA GARANCIJA. Cena Nuga-Tone je en dolar (\$1.00) za steklenico. Vrnite steklenico vsebuje 4-vedmet (90) tablet' polno mesečno zdraviljenje. Vi lahko boste čuti blagi, svetlobo in zdraviljenje za šest (\$5.00) dolarjev. Jemajte Nuga-Tone dva set (20) dni. Če niste zadovoljni s uspehom, vrnite preostanek zaneso a štado in mi vam bomo ta naj vrnil denar. Vidite, da ne morete izgubiti nič penia. — Mi prevzamemo tveganje.

KO NAROČATE, SE POSLUŽITE TEKA KUPONA.

National Laboratory, S. 20 — 537 South Dearborn St., Chicago, Ill.

Gospodje: — Prosim, dobite priloženo, za Lar mi pošljite, steklenice Nuga-Tone.

Ime

Cesta in št. ali R. F. D.

Mesto

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA". NAJ VEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH